

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ДОГОВОРУ ПРО НЕРОЗГОЛОШЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Філюк О.С.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри права

Луцького національного технічного університету,

ORCID: 0000-0003-1717-3146

Філюк О.С. Правовий аналіз договору про нерозголошення комерційної інформації.

В умовах розвитку ринкових відносин в Україні, захист комерційної інформації стає все більш актуальним. Зростаюча конкуренція, технологічний прогрес та глобалізація ринків спонукають суб'єктів господарювання до впровадження різноманітних заходів для забезпечення конфіденційності своїх даних. Одним із найефективніших інструментів для цього є договір про нерозголошення комерційної інформації, який покликаний захистити чутливу інформацію від несанкціонованого використання та/або розголошення.

У зв'язку з постійними змінами в економічному та правовому середовищі, існує необхідність досліджень в сфері договорів про нерозголошення комерційної інформації. Розробка нових підходів до укладання і виконання договорів про нерозголошення дозволить враховувати зміни в економічному середовищі та технологічних інноваціях, що в свою чергу зміцнить правову базу для захисту бізнесу.

У статті розглядається правова природа договору про нерозголошення комерційної інформації, зокрема в контексті трудових відносин, де однією зі сторін виступає працівник, а також надається визначення такого договору.

Автор зазначає, що істотною умовою даного договору є чітке визначення інформації, що підлягає захисту. Визначення комерційної таємниці охоплює фінансову, технічну, правову, корпоративну інформацію та інші відомості, що мають комерційну цінність. Автор пропонує перелік інформації, що може бути класифікована як комерційна таємниця, та підкреслює важливість адаптації цього переліку до специфіки правовідносин.

Зокрема, у договорах, що укладаються між роботодавцем та працівником, необхідно передбачити умови захисту інформації, а також важливим аспектом є регламентація терміну дії договору, що може поширюватись як на період трудових відносин, так і після їх припинення.

Автор підкреслює, що регулювання відносин щодо нерозголошення комерційної інформації

може бути реалізовано в рамках змішаного договору, що містить елементи різних договорів, що відкриває нові можливості для правового захисту комерційних таємниць у різних сферах діяльності.

Правовий аналіз вказаного договору дає можливість детально розглянути структуру, істотні умови та особливості, які можуть суттєво вплинути на ефективність його застосування.

Ключові слова: комерційна таємниця, нерозголошення, конфіденційна інформація, договір.

Filiuk O. Legal analysis of the contract on non-disclosure of commercial information.

In the conditions of the development of market relations in Ukraine, the protection of commercial information is becoming an increasingly urgent issue. Growing competition, technological progress and the globalization of markets encourage business entities to implement various measures to ensure the privacy of their data. One of the most effective tools for this is a commercial non-disclosure agreement, which is designed to protect sensitive information from unauthorized use and/or disclosure.

In connection with the constant changes in the economic and legal environment, there is a need for research in the field of commercial non-disclosure agreements. The development of new approaches to the conclusion and enforcement of non-disclosure agreements will allow taking into account changes in the economic environment and technological innovations, which in turn will strengthen the legal framework for business protection.

The article examines the legal nature of an agreement on non-disclosure of commercial information, in particular in the context of labor relations, where one of the parties is an employee, and also provides a definition of such an agreement.

The author notes that an essential condition of this contract is a clear definition of the information subject to protection. The definition of trade secret covers financial, technical, legal, corporate

information and other information of commercial value. The author offers a list of information that can be classified as a commercial secret, and emphasizes the importance of adapting this list to the specifics of legal relations.

In particular, in contracts concluded between an employer and an employee, it is necessary to provide for information protection conditions, and also an important aspect is the regulation of the term of the contract, which can extend both to the period of the employment relationship and after its termination.

The author emphasizes that the regulation of relations regarding the non-disclosure of commercial information can be implemented within the framework of a mixed contract containing elements of various contracts, which opens up new opportunities for the legal protection of commercial secrets in various spheres of activity.

The legal analysis of the specified contract provides an opportunity to consider in detail the structure, essential conditions and features that can significantly affect the effectiveness of its application.

Key words: commercial secret, non-disclosure, confidential information, contract.

Постановка проблеми. У сучасному бізнес-середовищі, де конфіденційність даних відіграє ключову роль у збереженні конкурентоспроможності, недостатньо чітко визначені умови договору можуть призвести до несанкціонованого використання чи розголошення комерційної таємниці. Це зумовлює потребу в детальному правовому аналізі таких договорів, що включає встановлення переліку інформації, яка підлягає захисту, та регламентацію правового результату, якого прагнуть досягти сторони при укладанні такого договору.

Мета дослідження. Метою дослідження є правовий аналіз договорів про нерозголошення комерційної інформації, особливо в контексті трудових відносин, для виявлення ключових аспектів, істотних умов і особливостей, що впливають на ефективність захисту конфіденційної інформації.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика правового регулювання договору про нерозголошення комерційної таємниці залишається актуальною та недостатньо дослідженою в українському правовому полі. Науковці приділяють увагу питанням визначення комерційної таємниці, її охорони та механізмів захисту, однак правова природа і специфіка укладання договорів про нерозголошення в різних сферах діяльності досліджені фрагментарно. Значна частина досліджень зосереджена на аналізі загальних положень цивільного та господарського права, які регулюють захист конфіденційної

інформації, проте відсутній цілісний підхід до впровадження цих норм у конкретні правовідносини. Дослідження міжнародного досвіду та національної практики також потребує глибокого аналізу для забезпечення належного правового захисту комерційної інформації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 626 Цивільного кодексу України, договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [1]. Договір про нерозголошення комерційної інформації-це договір між двома або більше сторонами, що має на меті захист конфіденційної інформації шляхом обмеження її розповсюдження. Цей договір визначає умови, за яких одна сторона (або обидві сторони) зобов'язується не розголошувати або не використовувати комерційну інформацію, що має комерційну цінність, без попередньої згоди іншої сторони. Він регулює права та обов'язки сторін щодо збереження секретності інформації, що передається в рамках співпраці, трудових відносин або бізнес-відносин. Слід зазначити, що огляд міжнародних угод, які стосуються охорони комерційної таємниці, свідчать про те, що така охорона більше не є справою винятково національного законодавства [2; с. 58].

Правовим результатом, якого прагнуть досягти сторони при укладанні договору про нерозголошення комерційної таємниці, є створення надійного правового захисту комерційної інформації та запобігання її несанкціонованому використанню.

Відповідно, одним з найперших питань, яке виникає при дослідженні правової природи договору про нерозголошення комерційної таємниці, є розуміння, яку саме інформацію необхідно відносити до комерційної.

Слід зазначити, що конфіденційною інформацією є відомості, що знаходяться у володінні, користуванні та розпорядженні окремих фізичних та юридичних осіб і можуть поширюватися на визначених цими особами умовах. Конфіденційною, наприклад, може бути інформація певної юридичної особи стосовно укладених нею договорів або міжнародних контрактів, перспектив підприємницької діяльності, змін у складі її керівних органів, кількості майна тощо. Конфіденційними можуть визнаватися також відомості щодо використовуваних підприємством у виробництві технологічних процесів, технічних рішень, методів організації виробництва та інша комерційна інформація [3].

Відповідно до ст. 505 Цивільного кодексу України, комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом ін-

формації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці [1].

Згідно з ч. 1 ст. 36 Господарського кодексу України відомості, пов'язані з виробництвом, технологією, управлінням, фінансовою та іншою діяльністю суб'єкта господарювання, що не є державною таємницею, розголошення яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта господарювання, можуть бути визнані його комерційною таємницею [4].

Варто зазначити, що інформація, яка становить комерційну таємницю, не потребує офіційного визнання її охороноспроможності, реєстрації чи дотримання інших формальних процедур для поширення на неї правової охорони [5; с. 365].

Отже, на нашу думку, істотною умовою договору про нерозголошення комерційної таємниці є перелік інформації, яку необхідно позначити як комерційну.

Комерційна інформація – це фінансова, правова, корпоративна, технічна, технологічна або інша інформація щодо:

- активів, процесу створення, корпоративної структури, джерел фінансування та рахунків суб'єкта господарювання;
- внутрішніх інструкцій та правил ведення господарської діяльності;
- комерційних відносин суб'єкта господарювання;
- планів розвитку бізнесу, політик, стратегій та тактик, порядків, методів, схем та алгоритмів реалізації проектів, які використовує суб'єкта господарювання, набуття у власність чи користування будь-якого активу;
- обміну кореспонденцією, укладених договорів, меморандумів, протоколів про наміри та незавершених переговорів, усіх внутрішніх зустрічей, корпоративних повідомлень чи інших форм внутрішньої комунікації;
- трудових відносин, у тому числі змісту трудового договору, посадових інструкцій, інших інструкцій та правил, які запроваджені у взаємовідносинах із роботодавцем.

Звичайно, наведений перелік не є вичерпним. Складання пункту договору, що буде містити перелік комерційної інформації, має відбуватися із урахуванням специфіки правовідносин, в яких будуть діяти суб'єкти. Так, в договорі про нерозголошення, який укладається між роботодавцем та працівником в сфері надання платної

освітньої послуги, обов'язково має бути пункт, про те, що не підлягає розголошенню, інформація щодо учнів та членів їх сім'ї (батьків, законних представників (опікунів), братів, сестер тощо), включаючи ім'я, прізвище, дату народження, місце проживання, контактні дані; академічні результати, включаючи оцінки, тестові результати, відвідуваність; інформація про стан здоров'я, в тому числі медичні довідки, результати обстежень, рекомендації лікарів; сімейні обставини, соціально-економічний стан сім'ї.

Сторонами договору про нерозголошення комерційної інформації можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, залежно від контексту та мети укладення такого договору.

Значну частину в системі договорів про нерозголошення комерційної інформації складають договори, що укладаються між контрагентами. У цьому випадку кожна сторона зобов'язується не розголошувати інформацію, що має комерційну цінність, а також забезпечувати її конфіденційність.

Ще одним різновидом договору про нерозголошення є договір про нерозголошення інформації, що є комерційною таємницею, однією стороною в якому виступає працівник. Такі договори містяться умови, що належать до різних галузей права та йменуються полігалузевими (різногалузевими, багатогалузевими) [6]. Специфіка договору про нерозголошення інформації, що є комерційною таємницею, в контексті трудових відносин, виявляється в ряді ключових юридичних аспектів, що мають значення для забезпечення належного захисту конфіденційності інформації.

Даний договір слугує правовою основою, що регулює зобов'язання працівника щодо нерозголошення інформації, яка підлягає захисту як комерційна таємниця. Це має суттєве значення для роботодавця, оскільки доступ працівника до чутливих даних може створити ризик їх несанкціонованого використання або розголошення, що, в свою чергу, може завдати шкоди конкурентоспроможності роботодавця.

Крім того, важливо зазначити, що термін дії договору про нерозголошення може бути визначено як у межах трудових відносин, так і після їх припинення. Встановлення чітких строків захисту комерційної інформації після звільнення працівника є критично важливим для захисту прав роботодавця.

Отже, специфіка договору про нерозголошення комерційної таємниці, в якому однією стороною є працівник, полягає в комплексному підході до забезпечення правового захисту конфіденційної інформації, що включає в себе не лише встановлення зобов'язань, а й регламентацію відповідальності, що створює належні умови для підтримання комерційної таємниці в

межах трудових відносин, а також після їх припинення.

Варто зазначити, що регулювання відносин щодо нерозголошення інформації не завжди передбачає існування окремого договору про нерозголошення комерційної інформації. Відповідно до ст. 628. Цивільного кодексу України, сторони мають право укласти договір, в якому містяться елементи різних договорів (змішаний договір). До відносин сторін у змішаному договорі застосовуються у відповідних частинах положення актів цивільного законодавства про договори, елементи яких містяться у змішаному договорі, якщо інше не встановлено договором або не впливає із суті змішаного договору. Таким чином, положення щодо нерозголошення комерційної інформації можуть складати частину іншого договору, якщо характер правовідносин допускає такий формат регулювання.

Договори про нерозголошення комерційної інформації, відносять до договорів, предметом яких є негативні зобов'язання [7; с. 51], оскільки їх основна мета полягає не в тому, щоб зобов'язати сторони до виконання певних активних дій, а в тому, щоб заборонити їм вчиняти певні дії, такі як розголошення, передача або використання конфіденційної інформації. Негативні зобов'язання в таких договорах полягають у тому, що сторони мають утримуватися від розголошення інформації, яка була отримана під час співпраці чи трудових відносин. Однак, слід зазначити, що до обов'язків, які покладаються таким договором, часто додається і обов'язок вжити всіх заходів, необхідних для збереження інформації.

Висновки. У результаті дослідження договору про нерозголошення комерційної інформації можна зробити кілька важливих висновків:

- договір є ефективним інструментом для захисту конфіденційної інформації, що дозволяє суб'єктам господарювання зберігати конкурентні переваги та уникати витоку важливих даних;
- істотною умовою договору є чітке визначення переліку інформації, яка підлягає захисту, що забезпечує правову визначеність та уникнення непорозумінь між сторонами;
- договір про нерозголошення має враховувати специфіку правовідносин, зокрема в контексті трудових відносин, де працівник отримує доступ до чутливої інформації;
- важливим є не лише захист інформації під час дії договору, але й після його припинення, що дозволяє мінімізувати ризики несанкціонованого розголошення;

- договори про нерозголошення комерційної інформації належать до договорів із негативними зобов'язаннями, що означає, що їх предметом є заборона певних дій, таких як розголошення або використання конфіденційної інформації без дозволу;

- для ефективного захисту комерційної таємниці необхідно забезпечити комплексний підхід до укладання договорів про нерозголошення та регулювання відповідальності сторін.

Договори про нерозголошення комерційної інформації є важливим правовим механізмом, що забезпечує захист конфіденційності комерційних таємниць в умовах сучасного господарювання. Таким чином, наведена група договорів є критично важливою для забезпечення ефективного правового захисту комерційної інформації, що в свою чергу сприяє стабільному розвитку бізнесу та формуванню правової культури в сфері господарських відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 р, № 435-V / *ВВР України*. – 2003. № 40–44. Ст. 356.
2. Андрощук Г. Правова охорона комерційної таємниці в країнах Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2012. № 6. С. 49–58.
3. Цивільне право : підручник : у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т.І. Бегова та ін. ; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Х.: Право, 2011. Т. 1. 656 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/CPU_1.pdf.
4. Господарський кодекс України : від 16.01.2003 р., № 436-V. *ВВР України*. 2003. № 18–22. Ст.–144.
5. Попова Н.О. Поняття комерційної таємниці як об'єкта права інтелектуальної власності в законодавстві України. *Форум права*. 2014. № 2. С. 364–368.
6. Цивільне право : підручник : у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т.І. Бегова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Х. : Право. 2011. Т. 2. 816 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/CPU_2.pdf.
7. Гужва А.М. Негативні зобов'язання у цивільному праві: постановка проблеми. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2019.